ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 17

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1933 ROKU

ZADANIA ZAWODOWYCH ZRZESZEŃ GOSPODARCZYCH

Siły rozproszone, siły niezogniskowane nie dają i nie mogą w żadnej dziedzinie dać wielkich wyników. Organizacja dopiero nadaje treść i formę wspólnym poczynaniom, pozwala na konsekwentną planową działalność, umożliwia osiąganie wydatnych rezultatów przy pomocy stosunkowo niewielkich wysiłków.

Ta powszechnie uznana prawda jest podwaliną działania zawodowych związków gospodarczych, które w Polsce istnieją we wszystkich ważniejszych gałęziach produkcji, mając na celu obronę interesów zrzeszonych przedsiębiorstw. Związki zawodowe nie odbiegają naogół od pewnego ogólnego typu, który jest wytworem panujących w kraju stosunków; różnice między organizacjami wynikają raczej ze specyficznych właściwości oddzielnych przemysłów, niż z przesłanek ideologicznych.

Pierwszym obowiązkiem organizacji musi być działalność torującą drogę poszczególnym przedsiębiorstwom i zmierzająca do takiego ukształtowania stosunków prawnych, które najlepiej odpowiadałyby szeroko pojmowanym potrzebom produkcji. Związki mogą i powinny być pierwszym krytycznym filtrem, który z napływającego z przemysłu wielkiego strumienia aspiracyj, zamierzeń, postulatów i żądań, zatrzymuje elementy nierealne, nieaktualne lub niedające się pogodzić z interesem kraju jako całości. Związki powinny być źródłem jaknajbardziej wyczerpujących bezstronnych informacyj, z których może korzystać zarówno Rząd jak zainteresowane czynniki przemysłowe. Związki w każdej sprawie nietylko blisko związanej z zagadnieniemi gospodarczemi, lecz wogóle mającej pewne znaczenie ogólne, muszą mieć swoją opinję, której powinny bronić rzeczowo, nie narzucając jej nikomu.

Narzucanie opinji komukolwiek, nawet części swych własnych członków, jest właściwie niezgodne z charakterem i istotą zrzeszeń gospodarczych, których dobrowolność jest gwarancją swobody i szczerości w wypowiadaniu opinji. Istnienie dobrowolnych związków zawodowych, obok Izb Przemysłowo - Handlowych, opartych na przymusie organizacyjnym, umożliwia Rządowi szybkie i dokładne poznawanie poglądów sfer kompetentnych w poszczególnych dziedzinach życia gospodarczego.

Szkicując przed kilku tygodniami [1]) poczynania Związku Przemysłu Chemicznego na polu społecznem, daliśmy jednocześnie wyraz naszemu głębokiemu przedświadczeniu, że praca społeczna powinna być jedną z doniosłych funkcyj zrzeszeń gospodarczych. Rezultaty osiągnięte na tem polu są niejako probierzem wszechstronności zrzeszeń, które nie powinny się zasklepiać w zakresie zagadnień ściśle materjalnych.

Formułując znane zresztą zasady działalności zrzeszeń gospodarczych — zatrzymajmy się na chwilę nad tematem, jakiemi sprawami nasze organizacje nie powinny się zajmować?

Działalność czysto handlowa musi być pozostawiona kartelom i syndykatom. Związki mogą inicjować zawiązywanie syndykatów, mogą współdziałać w ich powstawaniu, lecz nie powinny podejmować zadań, którym tylko syndykaty mogą sprostać. Na szczegółowem i dokładnem informowaniu o źródłach zakupu i możliwościach zbytu powinna się kończyć działalność związków. Nawet pośredniczenie przy wspólnym zakupie surowców lub węgla dla zrzeszonych przedsiębiorstw przekracza właściwie kompetencje związków.

Jeżeli chodzi o specjalną dziedzinę handlu, mianowicie o eksport, który słusznie jest teraz przedmiotem powszechnego zainteresowania, to i w tym zakresie wyżej wspomniane zasady muszą znaleźć swój pełny wyraz. Związki mają obowiązek studjowania możliwości wywozowych i badania tych wszystkich warunków i okoliczności, które mogą ożywczo wpływać na rozwój eksportu. Powinny więc stale współdziałać w odpowiedniem kształtowaniu takich czynników, jak traktaty handlowe, eksportowe taryfy kolejowe i morskie, finansowanie i kredytowanie wywozu, zwrot ceł i premjowanie, dostarczanie tańszych surowców dla przerobu na eksport i t. d.

Ale zarówno właściwe operacje eksportowe jak i bezpośredni udział w premjowaniu tranzakcyj wywozowych, musi być pozostawione innym instytucjom, lepiej przygotowanym do tych obowiązków.

Z punktu widzenia interesu ogólnogospodarczego pożądane jest, aby każda organizacja spełniała swoje zadania, nie hołdując nadmiernym ambicjom. Służąc wielkim ideałom, trzeba zawsze stosować praktyczne metody.

[1]) „Nasze Poczynania Społeczne" — Wiadomości Przemysłu Chemicznego, Nr. 13.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 sierpnia do 1 września r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

opracował postulaty w związku z rokowaniami o traktat z Francją i Szwajcarją,

wystąpił w sprawie uzyskania kontyngentów przywozowych do Czechosłowacji i Rumunji.

W sprawach kolejowych:

ponownie wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu kości surowych,

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu przy eksporcie litoponów i mąki kostnej,

wystąpił o zmianę taryfikacji chlorku cynku,

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu niektórych nasion oleistych,

badał sprawę obniżenia kosztu przewozu obuwia gumowego przy eksporcie.

W sprawach eksportowych:

zajmował się pogłębieniem badań na rynku szwedzkim, palestyńskim i egipskim,

organizował wywóz do Indyj Brytyjskich i Związku Państw Afryki Południowej,

brał udział w konferencji o obrót clearingowy z Argentyną,

wystąpił do władz o premje eksportowe dla szeregu artykułów,

zajmował się wnioskami Ministerstwa Przemysłu i Handlu w sprawie intensyfikacji wywozu artykułów chemicznych,

zajmował się sprawą potanienia kosztów opakowania przy wywozie produktów chemicznych.

W sprawach kompensacyjnych:

współpracował z instytucjami kompensacyjnemi w sprawie eksportu do Argentyny, Afryki Południowej, Indyj Holenderskich.

W sprawach ogólnych:

sformułował opinję o projekcie rozporządzenia wykonawczego do rozp. o wykonywaniu praktyki lekarskiej,

zajmował się sprawą niewłaściwego etykietowania waty,

zajmował się projektem Kodeksu Handlowego i projektem nowelizacji prawa o zapobieganiu upadłości,

brał udział w konferencjach o ożywienie stosunków wymiennych z Anglją,

wydawał opinję w sprawie reformy nomenklatury w statystyce handlu zagranicznego,

badał sprawę organizacji handlu produktów chemicznych na terenie Gdańska.

W sprawach celnych:

opracował dla Związku Izb Przemysłowo-Handlowych opinję o zastosowaniu obecnie obowiązujących list towarów zakazanych do przywozu do nomenklatury i układu nowej taryfy celnej. W szczególności — Związek wypowiedział się za skreśleniem poz. 490 nowej taryfy (chemiczne przetwory osobno niewymienione) z listy towarów zakazanych do przywozu.

MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

Jednem z poważniejszych poczynań społecznych na terenie naszego Związku, jest współpraca przy organizacji Muzeum Przemysłu i Techniki, tworzącem się przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. Powołana do życia w roku 1931 Sekcja Chemiczna Muzeum, pozostająca w ścisłem porozumieniu z Zarządem Związku, zdołała skupić kilkunastu członków pracujących z wielką energją nad stworzeniem działu chemicznego Muzeum.

W zrozumieniu, że podstawy istnienia i rozwoju tego typu instytucji powinny być oparte na szerokich warstwach społeczeństwa, zarówno pod względem moralnym jak i rzeczowym, Sekcja Chemiczna od pierwszej chwili swego istnienia położyła szczególny nacisk na akcję werbowania członków dla Muzeum.

Akcja ta znalazła całkowite zrozumienie, dając Muzeum w obecnej chwili większość członków rekrutujących się spośród przedstawicieli świata chemicznego i dziedzin pokrewnych. Wierzymy, że wszyscy chemicy polscy doceniający znaczenie Muzeum Przemysłu i Techniki dla kulturalnego rozwoju narodu zechcą zapisać się na członków tej instytucji.

Dział chemiczny Muzeum będzie mógł jedynie wtedy w sposób racjonalny odtworzyć całokształt polskiego przemysłu chemicznego, jeżeli przedstawiciele wszystkich zrzeszonych w Związku poszczególnych gałęzi tego przemysłu zechcą przyjąć udział w jego organizacji.

Ponieważ termin wstępnego otwarcia Muzeum przewidywany jest na jesieni r. b., przeto Sekcja Chemiczna prosi wszystkie współpracujące z nią firmy o przyśpieszenie, w miarę możności, prac organizacyjnych.

Wszelkich informacyj dotyczących Muzeum Przemysłu i Techniki udziela Sekretarjat Sekcji Chemicznej, mieszczący się w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego, przy ul. Czackiego Nr. 1 (tel. 529-69).

REGULACJA RZEKI METODĄ WYBUCHOWĄ

W Drążdżewie pod Przasnyszem odbył się dnia 10 sierpnia pokaz regulacji rzeki Orzyc — dopływu Narwi — zapomocą wybuchu dynamitu, zorganizowany przez Państwową Fabrykę Prochu w Pionkach. Prace regulacyjne miały na celu pogłębienie dna rzeki i wyprostowanie jej koryta. Dotychczas płytka i błotnista rzeka zalewała wielkie obszary łąk, uniemożliwiając prawie całkowicie zbiór siana. Regulacja miała zatem na celu osuszenie łąk i zaprowadzenie spławności.

Zapoczątkowane w roku ubiegłym próby zostały wzmożone w roku bieżącym i dały wynik pozytywny, obniżając znacznie dotychczasowy poziom wody. Prace dokonane były na kilku odcinkach, przytem największy odcinek wynosił 180 m. i podminowany został 1350 kg. dynamitu. Założenie dynamitu (metoda „zastrzykowa") na tym odcinku trwało zaledwie kilka godzin, toteż zastosowanie tej nowej metody daje możność

nader szybkiego wykonania przy znacznie niższych kosztach w stosunku do pracy ręcznej.

Inicjatywę Państwowej Wytwórni Prochu należy powitać z wielkim uznaniem z uwagi na wielki efekt gospodarczy.

KRONIKA

W dniu 17 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Między innemi—załatwiono następujące sprawy:

Przyjęto w poczet członków Związku Sp. Akc. dla Przemysłu Spirytusowego i Chemicznego w Łańcucie.

Omówiono sprawę ustroju zawodowego szkolnictwa chemicznego i postanowiono przedłożyć odpowiedni memorjał Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wysłuchano sprawozdań z działalności Sekcji Eksportowej i postanowiono na dzień 31 sierpnia zwołać posiedzenie Zarządu, poświęcone specjalnie zagadnieniom eksportu, oraz sprawom związanych z eksportem.

Przeprowadzono dyskusję w sprawie poparcia handlu polskiemi produktami chemicznemi w Gdańsku. Odpowiednie wnioski przekazano Dyrekcji Związku do załatwienia.

Naskutek akcji sfer przemysłowych w sprawie przeciążenia przedsiębiorstw obowiązkami informacyjno-statystycznemi, Ministerstwo Skarbu wydało okólnik do wszystkich Izb Skarbowych zarządzając, aby sprawozdania o sytuacji gospodarczej były przedkładane, poczynając od roku 1934 — raz do roku.

Izba Handlowa Polsko-Łacińsko-Amerykańska, Warszawa, Hortensja 5, komunikuje, że do Meksyku wyjeżdża przemysłowiec polski P. Borys Szejman z Dokszyc pod Wilnem. Ponieważ P. Szejman ma oparcie o jeden z meksykańskich domów handlowych, przeto istnieje możliwość wykorzystania jego wyjazdu dla nawiązania stosunków handlowych.

Jest do sprzedania lub wydzierżawienia fabryka farb chemicznych w Poznaniu. Teren wynosi 10.000 m^2. Istnieją wszelkie urządzenia i maszyny, oraz pewien zapas surowców. Bocznica kolejowa przy terenie. Fabrykę można każdej chwili uruchomić.

Bliższe wiadomości w biurze Związku Przemysłu Chemicznego.

Mając na względzie, że forma i wygląd listu handlowego robią odrazu dobre lub złe wrażenie, Polsko-Brytyjska Izba Handlowa (ul. Kopernika, 30, tel. 281-51) przystępuje do stworzenia centrali korespondencyjnej w języku angielskim. Każda firma polska, pragnąca korzystać z usług centrali korespondencyjnej, wysyła do Izby polski tekst (ewent. bez cen). Tłomaczenie angielskie Izba odsyła zawsze nazajutrz.

Czasopismo „Czaty", organ prasowy Straży Granicznej przystępuje do wydania specjalnego numeru, który się ukaże w XV-tą rocznicę odzyskania niepodległości Państwa Polskiego i poświęcony będzie zagadnieniom gospodarczym.

W dziale ogólnym zamieszczone będą opisy działalności zakładów przemysłowych, firm handlowych i t. d.

Administracja czasopisma „Czaty" znajduje się w Warszawie, przy ul. Chmielnej 48.

Poselstwo Rz. P. w Chinach informuje nas, że w Szanghaju powstała bibljoteka katalogów. Jest to instytucja prywatna, założona i utrzymywana bezinteresownie przez p. Ma Zung Sung, właściciela zakładów przemysłowych. Wstęp jest bezpłatny, celem ułatwienia wszystkim interesującym się importem, zapoznania się z głównemi rynkami produkującemi. Obecnie bibljoteka posiada już zgórą 10.000 różnych katalogów, głównie w językach angielskim i niemieckim, przysłanych przez eksporterów angielskich, niemieckich, czeskich, rosyjskich, amerykańskich i australijskich. Katalogi dotyczą wszystkich gałęzi przemysłu.

Poselstwo sądzi, że pożądane byłoby nadsyłanie przez przemysłowców polskich katalogów, możliwie w języku angielskim. Dopuszczalne są również kalendarze, pocztówki reklamowe i t. d., natomiast przysyłanie próbek nie jest celowe.

Katalogi należy przesyłać pod adresem Poselstwa Rz. P. (Shanghai, 21 Route Pottier).

Instytut Naukowej Organizacji, istniejący dotąd jako placówka autonomiczna przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, przekształcony został na instytucję samodzielną p. n. „Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa". Na Prezesa Rady wybrany został p. Inż. Piotr Drzewiecki. Dyrektorem został p. Wacław Mileski.

Office International de Chimie (Paris, Rue des Mathurins 49) rozwija stałą działalność w kierunku koordynowania poczynań chemicznych różnych krajów, przedewszystkiem w dziedzinie powszechnego udostępnienia istniejących źródeł i materjałów cehmicznych.

Komisja Ekspertów, zebrana w roku bieżącym przez Office International, opracowała szereg środków i zaleceń, mających na celu jednolitość katalogowania materjałów chemicznych w całym świecie, racjonalne metody dostarczania odbitek, kopij, wyciągów, fotografij i t. d.

Wszyscy zainteresowani w dokumentacji chemicznej dla celów naukowych lub technicznych mogą się za pośrednictwem biura Związku zwracać do Office International.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 63 z d. 21 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 472 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa wprowadzające cło ulgowe, w wysokości 20% cła normalnego, na fosforan dwusodowy, za pozwoleniem Min. Skarbu. Rozporządzenie weszło w życie w dniu ogłoszenia i obowiązuje do dnia 10 października r. b.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1,800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
* Karbid granulowany	70 „
Karbid drobny za % kg.	66 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	260 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech.czysty za 100% HNO_3	93 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	190 „
„ „ saponifikat	180 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	140 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 „
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 „
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 „
Siarczan amonu	27,60 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	60 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	150 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11